

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

Силабус дисципліни
“Ділова українська мова”

1. Профіль дисципліни

Кафедра іноземних мов	Освітній ступінь – <i>бакалавр</i> Галузь знань: <i>20 «Аграрні науки та продовольство»</i> Спеціальність: <i>203 «Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство»</i> Освітньо-професійна програма: <i>«Садівництво та виноградарство»</i> Кількість кредитів – <i>4</i> Загальна кількість годин – <i>120</i> Рік підготовки – <i>2023, семестр – 2</i> Компонент освітньої програми: <i>обов'язкова</i> Цикл підготовки: <i>загальний</i> Мова викладання: <i>українська</i>
--------------------------------------	--

2. Інформація про викладача

Викладач	Климова Катерина Яківна
Профайл викладача	URL: https://polissiauniver.edu.ua
Контактна інформація	Тел.: +38(097)5681701, E-mail: klimov999@gmail.com
Сторінка курсу в Moodle	URL: http://m.polissiauniver.edu.ua/course/view.php?id=2270
Консультації	<i>Онлайн консультації через Zoom, Viber</i>

3. Анотація до дисципліни

Курс "Ділова українська мова" є обов'язковою навчальною дисципліною циклу загальної підготовки здобувачів освітнього ступеню бакалавра. Дисципліна викладається в 1-му семестрі першого року навчання, розрахована на 120 годин (4 кредити) на денній та заочній формах і має відповідно 20 / 4 год. лекційних занять, 28 / 8 год. практичних занять; формою підсумкового контролю є екзамен. Навчальні модулі охоплюють широкий спектр культуромовних, соціокультурних, мовно-психологічних проблем, зокрема таких як: професійна комунікація та мова ділових паперів; культуромовні та етичні основи професійного спілкування; наукова комунікація як складник фахової діяльності; текст як форма реалізації професійно-мовленнєвої комунікації, культура писемного мовлення.

Актуальність курсу зумовлена вимогами сучасної освіти до професійно-мовленнєвої підготовки конкурентноспроможного фахівця, яка ґрунтується на компетентнісному й особистісно орієнтованому підходах.

4. Мета та цілі дисципліни

Мета навчальної дисципліни циклу загальної підготовки полягає у формуванні в здобувачів освітнього ступеню бакалавра професійної комунікативної компетентності як особистісної якості.

Відповідно до мети *цілями* курсу є формування: 1) систематизованих знань про мову як найвище надбання цивілізації; 2) знань про правила мовного спілкування та основи ораторського мистецтва; 3) знань про норми сучасної української літературної мови, умінь і навичок оптимального використання цих знань у професійному спілкуванні, у публічному мовленні; спроможності до рефлексії, розвинутого "чуття мови"; 4) умінь і навичок

правильної побудови зв'язних текстів, зумовлених потребами професійної комунікації;
5) умінь коректно користуватися якісними інформаційно-довідковими джерелами для українськомовного самонавчання і самовдосконалення, а також у науково-дослідницькій діяльності.

Компетентності

ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

5. Організація навчання

5.1. Обсяг дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна	Заочна
Лекції	20	4
Практичні	28	8
Самостійна робота	72	100

5.2. Формат дисципліни

Формат проведення занять із дисципліни – змішаний (поєднання традиційних форм навчання з елементами електронного навчання через систему Moodle), дистанційний – для денної форми навчання. Для заочної форми навчання – поєднання очного та дистанційного форматів викладання дисципліни.

5.3. Тематичний план початкової дисципліни

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин			Кількість год.		
			Денна форма			Заочна форма		
			Л.	Пр.	Сам.	Л.	Пр.	Сам.
Модуль 1 (M1). Професійна комунікація та мова ділових паперів								
1	T1	Тема 1. Державна мова у професійному дискурсі. Предмет і завдання курсу, його історичні основи. Функції мови. Поняття державної, загальнонародної, рідної, національної та літературної мови. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. Мовні норми. Типологія мовних норм. Мова професійного (ділового) спілкування як функціональний різновид української літературної мови.	2	4	6	2	2	10
2	T2	Документ як засіб професійно-мовленнєвої комунікації. Поняття документа. Критерії класифікації документів. Національний стандарт України. Поняття бланка і формуляра. Реквізити документа. Віза. Резолюція. Затвердження та погодження документів. Вимоги до тексту документа. Документація щодо особового складу: заява, автобіографія, резюме, характеристика, особовий листок з обліку кадрів, трудова книжка. Довідково-інформаційні документи: довідка, службові записки, звіт та ін. Організаційно-розпорядчі документи:	4	6	10	2	2	10

		наказ, інструкція та ін. Господарсько-договірні та обліково-фінансова документація: договір, накладна та ін.						
Модуль 2 (М2). Культуромовні та етичні основи професійного спілкування								
3	T1	Основи культури української мови. Мова й культура мовлення в житті комунікатора. Комунікативні ознаки мовлення. Словники у професійному мовленні. Типи словників. Роль словників у підвищенні мовленнєвої культури. Етикет ділового спілкування. Стандартні етикетні ситуації.	2	4	10			10
4	T2	Риторична компетентність фахівця. Риторика – мистецтво красномовства. Риторичний глосарій. Відомості з історії риторики. Публічний виступ (промова) як показник рівня риторичної компетентності фахівця-професіонала.	2	2	12	2	2	10
Модуль 3 (М3). Наукова комунікація як складник фахової діяльності								
5	T1	Стилі сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Функціональні стилі української мови та сфера їх застосування. Основні ознаки функціональних стилів. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового й розмовного стилів. Текст як форма реалізації мовно-професійної діяльності.	2					10
6	T2	Загальнонаукова та галузева термінологія в українській мові. Мова науки – значення, функції. Наукове спілкування і мовленнєва культура науковця. З історії української наукової мови. Формування та розвиток загальнонаукової і галузевої термінології.	2	2	7			10
7	T3	Особливості професійного наукового викладу думки. Науковий доробок студентів як складник науково-технічного потенціалу закладу вищої освіти. Форми науково-дослідної роботи: участь у студентських конференціях, олімпіадах, конкурсах наукових робіт, у роботі наукових гуртків і проблемних груп, написання кваліфікаційної роботи. Правила мовного оформлення результатів наукового дослідження за фахом (анотація, конспект, наукова стаття, реферат, тези, дипломна робота бакалавра, магістерська робота).	2	2	6		2	10
Модуль 4 (М4). Текст як форма реалізації професійно-мовленнєвої комунікації. Культура писемного мовлення								
8	T1	Основи українського правопису.	2	4	10			20

	T2	Історичні засади та структура чинного українського правопису. Основні правила орфографії та пунктуації.						
9	T2	Переклад та редагування текстів професійного спрямування Переклад та редагування як складні види мовленнєвої діяльності. Види перекладу. Особливості редагування фахових текстів.	2	2	4			10
Разом:			20	28	72	4	8	100

5.4. Система оцінювання та вимоги

Здобувача вищої освіти слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Максимально/мінімально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 60/36 та максимально/мінімально можлива кількість балів, набраних на екзамені – 40/24.

Накопичення рейтингових балів з навчальної дисципліни

Види навчальної роботи	Min/ max кількість балів
Семестрове оцінювання: - присутність на заняттях (при пропусках занять з проміжних дисциплін допускається відпрацювання пройденого матеріалу) – за кожне відвідування 0,09 бала; - усне опитування – за 1 заняття 0,1 бал - модульна контрольна робота – максимум 6 балів	24/38
Самостійна індивідуальна робота (доповідь з презентацією за тематикою самостійного роботи в межах дисципліни)	12/22
Екзамен	24/40
Максимальна кількість балів	100
Додаткова оцінка Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій, участь у конкурсах наукових робіт за спеціальністю, предметних олімпіадах	15

Система оцінювання сформованих компетентностей у ЗВО враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної і індивідуальної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у здобувачів ВО здійснюється за накопичувальною 100- бальною системою.

Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

6. Результати навчання

Результатами навчання передбачено сформованість вмінь:

РНЗ. Обговорювати і пояснювати основи, що сприяють розвитку загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання економіки й права.

PH5. Вільне спілкування українською та іноземною мовами з професійних питань, зокрема знання спеціальної термінології для проведення аналізу спеціальної літератури.

7. Пререквізити

Передумовами для успішного вивчення курсу "Ділова українська мова" та опанування компетентностями є володіння здобувачем навчальним матеріалом із предметів базової та профільної середньої освіти, а також із дисциплін циклів загальнонаукової та професійної підготовки (1-й семестр). Зокрема здобувач повинен мати теоретичні знання з української мови і літератури, історії та культури України, правознавчих дисциплін; уміти ефективно спілкуватися державною мовою, представляти інформацію у зручний та зрозумілий спосіб усно і письмово; уміти застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології, включаючи методи отримання, обробки та зберігання інформації.

8. Політики дисципліни

Політики дисципліни спираються на: 1) Закон України «Про вищу освіту», 2) концепцію освітньої діяльності, окреслену Статутом Поліського національного університету, зокрема йдеться про впровадження дистанційних технологій в освітній процес; створення умов для здобуття якісної освіти осіб з інвалідністю; впровадження системи заходів, спрямованих на підвищення об'єктивності оцінювання в університеті, використання інформаційно-комунікативних технологій в оцінюванні; 3) Положення про академічну доброчесність, запобігання та виявлення плагіату в Поліському національному університеті, зокрема йдеться про заходи щодо інформування наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти, здобувачів наукового ступеня, аспірантів, докторантів про необхідність дотримання норм цитування.

9. Технічне та програмне забезпечення (за потреби)

Лекції та практичні заняття проводяться з використанням ресурсів мережі Інтернет, а також обладнання (ноутбук, проектор, засоби для відтворення аудіо).

Крім того, застосовується система дистанційного навчання на платформі Moodle для організації самостійної та дистанційної роботи студентів.

10. Література, необхідна для вивчення навчальної дисципліни

Основна:

1. Климова К. Я. Конспект лекцій до навчальної дисципліни «Ділова українська мова» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Житомир, Поліський національний університет, 2023. 70 с.
2. Климова К. Я. Українська мова (за професійним спрямуванням): навчальний посібник для здобувачів вищої освіти та викладачів-словесників. Житомир: Вид-во Поліського національного університету. 2020. 260 с.
3. Климова К. Я. Теорія і практика формування мовнокомунікативної професійної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей педагогічних університетів : монографія. Житомир : ПП «Рута», 2010. 560 с.
4. Курс лекцій з української мови (за професійним спрямуванням) : навч. посіб. для самостійної роботи студентів нефілологічних спеціальностей університетів очної та дистанційної форм освіти / К. Я. Климова, І. В. Голубовська, Н. Д. Охріменко, О. А. Левківська; за ред. К. Я. Климової. Житомир : ПП «Рута», 2011. 115 с.
5. Плечко А. А. Тести для підсумкового контролю з української мови за професійним спрямуванням для студентів денної форми навчання ЖНАЕУ. Житомир : Вид-во ЖНАЕУ, 2010. 93 с.
6. Плечко А. А., Білошицька З. А. Методичні рекомендації «Контрольні роботи з української мови за професійним спрямуванням для студентів заочної форми навчання ЖНАЕУ». Житомир : Вид-во ЖНАЕУ, 2014. 36 с.

7. Плечко А. А., Білошицька З. А. Тексти для редагування з української мови за професійним спрямуванням для студентів інженерно-технічного факультету ЖНАЕУ. Житомир : Вид-во ЖНАЕУ, 2013. 28 с.

8. Практикум з української мови (за професійним спрямуванням): навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів денної та заочної форм освіти / укладачі : І. В. Голубовська, О. А. Левківська, О. М. Марущак; за ред. І. В. Голубовської. Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2014. 132 с.

9. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 5-те вид., виправ. і доповнен. К. : Алерта, 2019. 640 с.

Допоміжна:

1. Деякі питання документування управлінської діяльності. Постанова Кабінету Міністрів України № 55 від 17. 01. 2018 р. (чинна редакція від 04. 03.2020 р.). URL:// <https://xn--80aagahqwiybe8an.com/kabineta-ministriv-postanovi/postanova-vid-sichnya-2018-deyaki-pitannya325819.html>

2. Інструкція з діловодства (додатки). Редакція 01 від 24.12.2020 р. URL: http://znau.edu.ua/images/public_document/2021/01/.pdf

3. Климова К. Я. Риторичний канон у педагогічному дискурсі // Педагогічна риторика: історія, теорія, практика : монографія / О. А. Кучерук, Н. Б. Голуб та ін. : за ред. О. А. Кучерук. К. : КНТ, 2016. 258 с.

4. Національний стандарт України. Державна уніфікована система документації (ДСТУ 4163-2020). URL: http://www.vru.gov.ua/content/file/Doc_007.pdf

5. Підгурська В. Ю. Культура фахового мовлення: навчальний посібник для самостійної роботи студентів нефілологічних спеціальностей. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 200 с.

Інформаційні ресурси:

Бібліотечно-інформаційний ресурс (книжковий фонд, періодика, фонди на електронних носіях тощо) бібліотеки Поліського національного університету. Житомирської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Олега Ольжича, інституційний репозитарій Поліського національного університету.

Викладач Катерина КЛИМОВА

Гарант освітньої програми Наталія ПЕЛЕХАТА

В.о.декана агрономічного факультету Тетяна КЛИМЕНКО

Силабус затверджений на засіданні кафедри іноземних мов
Протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

В.о. завідувача кафедри іноземних мов Катерина КЛИМОВА

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією агрономічного факультету

Протокол № 1 від 26 вересня 2023 р.

Голова НМК агрономічного факультету Руслан КРОПИВНИЦЬКИЙ